

насамкінець це сприяло розвитку емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку.

Отже, варто пам'ятати, що авторська екологічна казка, в основу якої покладено конкретні наукові факти, здатна оптимізувати процес формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників, надаючи йому почуттєвої спрямованості.

Список використаних джерел

1. Богуш А.М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних закладах. Київ: Слово, 2010. 304 с.
2. Дивосвіт: уроки естетико-екологічної культури на матеріалах українознавства: посібник / Г.С. Тарасенко. К.: «Рута», 2000. 208 с. С. 9.
3. Естетична свідомість. Її структура та специфіка. URL: Режим доступу: [http://osvita / ua / vnz / reports / culture / 10557/](http://osvita.ua/vnz/reports/culture/10557/).
4. Клокова Ю. Формування художньо-естетичного смаку в дошкільників. Вісник Інституту розвитку дитини (додаток): методичні та практичні матеріали, Київ, 2011. Вип. 2. С. 265-268.
5. Костюк С. Естетичне виховання дошкільника – складова гармонійного розвитку дитини. // Вісник Інституту розвитку дитини (додаток) : методичні та практичні матеріали. Київ, 2011. Вип. 2. С. 277-284.
6. Одерій Л., Роздимаха А. Розвиток художніх та естетичних здібностей дітей старшого дошкільного віку. Актуальні проблеми психолого-педагогічного та соціального супроводу дитини на ранніх етапах соціалізації. Гуманізація навчально-виховного процесу. Слов'янськ, 2010. Спецвипуск 4. Ч. 1. С. 217-222.
7. Паласевич І.І., Семенюк В.І. Мовленнєво-творча діяльність дітей старшого дошкільного віку. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ : Гельветика, 2021. Вип. 79. Т. 2. С. 30-34.
8. Петрушенко О.П. Словник з естетики. Львів : Магнолія-2006, 2009. 353 с.
9. Сковорода Г.С. Вибрані твори : [упоряд. Передм. Леоніда Ушкалова прим. та комент : Леоніда Ушкалова, Сергія Вакуленка]. Нац. акад. наук України, Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка, Ін-т філософії ім. Г. Сковороди, Харк. Історико-філол. Т-во Харків : Прапор, 2007. 384 с.
10. Скрипникова С.В. Досвід естетичного виховання в Україні : витоки, сучасний стан та перспективи розвитку. Естетична освіта педагога : колективна монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. 2015. С. 99–116.

Лінкевич Анна,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тодосієнко Наталія,
кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Linkevich Anna,
master's student
Todosiienko Nataliia,
Candidate of Pedagogy, Associate Professor
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

DEVELOPMENT OF CREATIVE SKILLS CHILDREN OF YOUNGER SCHOOL AGE IN THE PROCESS OF ARTISTIC ACTIVITY

***Анотація.** В статті розкриваються особливості художньої діяльності як засобу творчого розвитку особистості дитини, що підтверджує необхідність широкого застосування мистецтва в освітньому процесі початкової школи з метою вдосконалення творчих здібностей та формування загальної естетичної культури молодших школярів. Автор статті презентує прийоми використання різних видів мистецтва з дітьми.*

***Ключові слова:** художня діяльність, мистецтво, творчі здібності, молодший шкільний вік.*

***Abstract.** The article reveals the peculiarities of artistic activity as a means of creative development of a child's personality, which confirms the need for wide application of art in the educational process of primary school in order to improve creative abilities and form the general aesthetic culture of younger schoolchildren. The author of the article presents methods of using various types of art with children.*

***Key words:** artistic activity, art, creative abilities, primary school age.*

Постановка проблеми. Розвинена особистість, яка має високий рівень загальної культури та духовності, є важливим носіями нових ціннісних орієнтацій, і її значення в сучасному світі зростає завдяки розвитку концепцій освіти. Питання формування естетичної культури у навчанні та вихованні підростаючого покоління зараз є важливим питанням, яке швидко зростає в сучасних освітніх умовах. Мистецтво, зокрема образотворче, відіграє важливу роль у цьому процесі, оскільки воно відображає та узагальнює емоційні переконання людини щодо життя за допомогою образотворчого мистецтва. Він також розкриває психолого-педагогічні основи формування естетичного відношення та ставлення дітей до мистецтва під час творчої діяльності.

Державна Національна програма «Освіта» Україна ХХІ століття визначає, що забезпечення можливостей для духовного самовдосконалення та формування інтелектуального та культурного потенціалу особистості є одним із пріоритетних напрямків реформування національного виховання. Музичне мистецтво є важливою частиною культури народу, оскільки воно є засобом образного розуміння навколишнього світу, а також частиною духовного життя людей і суспільства в цілому.

Початкова школа відіграє важливу роль у цьому процесі творчого розвитку особистості. Висновок про те, що візуальне мистецтво сприяє творчому розвитку дитини, свідчить про те, що мистецька діяльність повинна бути широко застосована в навчальному процесі початкової школи. Це

робиться з метою розвитку творчих здібностей дітей і формування загальної естетичної культури молодших школярів. У молодшому шкільному віці у учнів формується ціннісне ставлення до оточуючого середовища, включаючи природу, культуру, людей і самих себе. Вони також розвивають інтереси до мистецтва, поезії та літератури. Коли люди залучаються до мистецтва та діяльності, вони розвивають естетичні ідеали та смаки, почуття відповідальності за збереження культурних надбань суспільства та цілісне світосприймання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. І. Бех, І. Зязюн, О. Кононко, Л. Левченко та О. Сухомлинська розробляли психолого-педагогічний аспект творчого розвитку особистості. У дослідженнях А. Аніщук, Л. Березовської, В. Зарицької та Л. Середюк, серед інших, підкреслюється, що участь у різноманітній творчій діяльності є важливим фактором розвитку зростаючої особистості дитини. Багато відомих психологів і педагогів, таких як В. Гагаріна, Н. Бабіч, Т. Дуткевич, Г. Кіт, Н. Олійник і Л. Суботіна, досліджували феномен творчих здібностей.

Сучасні дослідники А. Коваль, О. Пеклун і Л. Ткаченко вивчали творчі здібності та роль мистецтва в мистецькому процесі та мистецькій діяльності. Розвиток емоційно-естетичного відношення до образотворення та формування естетичної культури є складною та багатогранною проблемою, яку досліджують представники різних галузей науки: естетики – І. Степаняк, Г. Шингаров; психології – С. Науменко; мистецтвознавства – О. Костюк; педагогіки – Г. Ващенко, Н. Ветлугіна; естетичного виховання особистості, яка репрезентована в сучасних працях педагогів та діячів освіти – Л. Масол, О. Поліщук, О. Половіної, О. Рудницької.

Метою статті є формування творчих здібностей молодших школярів засобами мистецької діяльності.

Виклад основного матеріалу. Основні концептуальні положення розвитку педагогічної освіти можна знайти в таких нормативних документах, як Закон України «Про освіту», «Концепція розвитку педагогічної освіти», «Стратегія національно-патріотичного виховання», «Нова українська школа» та інших інструктивних документах Міністерства освіти та науки України, які визначають гуманістичні ідеали сучасної освіти.

Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті визначає парадигму творчого розвитку як проблему творчого розвитку дитини в різних сферах життєвої діяльності та наголошує на тому, наскільки важливо створити сприятливе середовище для розвитку творчих здібностей учнів. Сучасні дослідники, такі як В. Кремень, Л. Лук'янова та Н. Ничкало, досліджують новітні методологічні підходи до сучасного реформування освітнього процесу. Сучасна педагогічна наука зосереджена на розкритті сутніх сил особистості дитини, розвитку особистості дитини та виявлення та розвитку творчої активності. Він передбачає задоволення потреб дитини в активності, зокрема через творчу ініціативу. Це підкреслює важливість і актуальність проблеми творчого розвитку дітей молодшого шкільного віку. У Законі про культуру Україна визначає «мистецтво» як «мистецтво – творча художня діяльність у сферах: літератури, поезії, музики, образотворчого мистецтва; активна творча діяльність» [1, с. 145].

Мета мистецтва полягає в тому, що воно сприяє розвитку особистості людини, її смаків, інтересів, ідеалів і почуттів. Участь у художньо-естетичній діяльності сприяє розвитку творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку. Художня діяльність включає в себе різноманітні види мистецтва та складається з трьох напрямків: знайомство з художнім твором; отримання задоволення та інформації про твір; аналіз і інтерпретація твору. Художня діяльність ґрунтується на законах добра та справедливості, тоді як естетична творчість ґрунтується на законах краси. «Формування духовно багаті людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу та прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного. Естетичне ставлення до світу передбачає насамперед розвиток позитивних почуттів у дитини, які потім перетворюються на риси особистості. Це характерно для молодшого шкільного віку, у період активного розвитку мислення» [4, с. 242].

Ця унікальна форма діяльності людей, яка впливає на культуру, є художньою діяльністю. Створення, зберігання та передача духовних цінностей людства є метою художньої діяльності; це особлива здатність людини створювати та сприймати духовні цінності. Важливо також обговорювати питання художньо-естетичного виховання, формування естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва. Розвиток почуттів і моральних якостей пов'язаний із формуванням уявлень особистості про світ, стосунки між людьми та себе в молодшому шкільному віці.» [3, с. 134].

Отже, арт-освіта емоційно орієнтується на художньо-творчий розвиток дітей. Вона надає можливість широкого використання художньо-педагогічних технологій. Таким чином, «сприяючи збереженню мистецьких загальнолюдських цінностей, інновації несуть у собі відмову від усього застарілого, закладають підвалини соціальних перетворень, у край необхідних для формування вчителів нової формації» [3, с. 89]. В арт-освіті дітей молодшого шкільного віку науковці пропонують використання методу багатоканального сприймання, в якому передбачено засвоєння інформації шляхом активізації усіх органів чуття, наукові розробки і практичні рекомендації використання цього методу; представляють рекомендації до методики організації мистецького простору в сучасному закладі шкільної освіти; чітко розкривають механізм використання рефлексійного підходу до мистецької взаємодії педагога й дітей під час художньо-продуктивного образотворення. Вибір правильного означення основних векторів роботи педагогів в освітньому процесі передбачають напрями реалізації новітніх технологій образотворення. В мистецькій діяльності дітей віку треба пропонувати альтернативні орієнтири художнього супроводу, «супровід-співробітництво та супровід-ініціювання, а також орієнтацію вихователів на застосування діяльнісно-пошукової моделі організації арт-освіти» [4, с.247].

Висновки. Таким чином, мистецька діяльність є демонстрацією найвищого рівня творчості. «Художня діяльність, яка сприяє розвитку здібностей і творчому відтворенню, самовираженню особистості дитини молодшого шкільного віку» є визначенням образотворчого процесу» [5, с. 84].

Це самостійна діяльність інтерпретатора, яка включає художні, художньо-продуктивні, образотворчі та музичні аспекти. Крім того, мистецька діяльність є найвищою формою естетичної поведінки. Майже кожен учень може займатися естетичною діяльністю, але не кожен може опанувати художню діяльність. Отже, необхідно розвивати творчі і художні здібності дітей у процесі навчання мистецтву та естетичного виховання молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти / Міністерство освіти і науки України. 2016. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compessed.pdf>
2. Коваль Т. В. Виховання молодших школярів засобами української народної пісні в умовах Нової української школи. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 3. С. 107-112.
3. Мальов С. В. Виховання патріотичних почуттів дітей молодшого шкільного віку в процесі формування естетичної компетентності. Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд : зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 134-138.
4. Тодосієнко Н. Л. Педагогічне значення українського фольклору у патріотичному вихованні дітей молодшого шкільного віку. Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд : зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 242-247.
5. Starovoit L. Psychological and pedagogical aspects of preschoolers creative development in the process of creative labor training. *Zbior artykułow naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Pedagogika. Współczesne tendencje w nauce i edukacji»*. Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2016. P. 84-87

Ліхницька Лариса,

кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського(Україна)

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКА ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Likhitska Larisa,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

CREATIVITY AS A CHARACTERISTIC OF THE CREATIVE POTENTIAL OF YOUNG SCHOOL STUDENTS

Анотація: У статті охарактеризовано та проаналізовано основні складові творчого потенціалу та креативності особистості молодшого шкільного віку, а також представлені методи розвитку та виховання творчої